

Quickscan Wet natuurbescherming

Woningbouwlocatie Snellerpoort te Woerden

Rapportnummer: 20190220/rap01
Status rapport: versie 1
Datum rapport: 15 maart 2019

Auteur: dhr. B. van de Wetering & mevr. E. Schiedon
Projectleider: mevr. E. Schiedon
Kwaliteitscontrole: mevr. E. Schiedon

Contactpersoon: dhr. Lindeman

Opdrachtgever: Gemeente Woerden
De Bleek 10
3447 GV Woerden

Dit rapport is digitaal gegenereerd en derhalve niet voorzien van een handtekening. De inhoud van de rapportage is aantoonbaar gecontroleerd en vrijgegeven.

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING	1
1.1 Aanleiding	1
1.2 Wet natuurbescherming	1
1.2.1 Soortenbescherming	1
1.2.2 Gebiedenbescherming	2
1.2.3 Houtopstanden	2
1.3 Overige gebiedenbescherming	2
1.4 Doel	3
1.5 Kwaliteitsborging	3
1.6 Leeswijzer	3
2 HUIDIGE EN TOEKOMSTIGE SITUATIE	4
2.1 Beschrijving huidige situatie	4
2.2 Werkzaamheden en toekomstige situatie	6
3 METHODE	7
3.1 Opzet onderzoek	7
3.2 Literatuuronderzoek	7
3.3 Veldonderzoek	7
4 RESULTATEN LITERATUUR- EN VELDONDERZOEK	10
4.1 Flora	10
4.2 Broedvogels met jaarrond beschermde nesten (cat.1 t/m 4)	10
4.3 Broedvogels met niet jaarrond beschermde nesten, inventarisatie gewenst (cat. 5)	10
4.4 Algemene broedvogels	10
4.5 Vleermuizen	10
4.6 Grondgebonden zoogdieren	11
4.7 Amfibieën	11
4.8 Reptielen	12
4.9 Vissen	12
4.10 Vlinders, libellen en overige ongewervelden	12
4.11 Samenvatting resultaten	13
5 EFFECTENANALYSE EN MAATREGELEN	14
5.1 Inleiding	14
5.2 Vogels met niet-jaarrond beschermde nesten (categorie 5)	14
5.3 Algemene broedvogels	14
5.3.1 Effecten	14
5.3.2 Maatregelen	14
5.4 Amfibieën	15
5.4.1 Effecten	15
5.4.2 Maatregelen	15
5.5 Aanvullende maatregelen (t.a.v. zorgplicht en pioniersoorten)	15
6 GEBIEDENBESCHERMING	16
6.1 Natura 2000	16
6.2 Planologische gebiedenbescherming	16
7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	18
7.1 Soortenbescherming	18
7.2 Gebiedenbescherming	18

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

De gemeente Woerden heeft het voornemen om een nieuw bestemmingsplan op te stellen voor het gebied. In het huidige bestemmingsplan is reeds een bouwtitel aanwezig langs de randen (gemengde bestemming). In het grootste deel is een uitwerkingsplicht voor woningbouw aanwezig.

Om te bepalen of de voorgenomen bouwplannen (mogelijk) leiden tot een overtreding van de vigerende natuurwetgeving, is een quickscan Wet natuurbescherming uitgevoerd.

1.2 Wet natuurbescherming

1.2.1 Soortenbescherming

Algemeen

Via de Wet natuurbescherming (Wnb) is de bescherming van diverse inheemse planten en dieren in Nederland vastgelegd. Naast de algemeen geldende zorgplicht voor alle in het wild levende planten en dieren (artikel 1.11 van de Wnb), geldt voor een aantal soorten een aanvullend beschermingsregime. Deze aanvullend beschermde soorten zijn onderverdeeld in drie groepen, namelijk:

- vogels (artikel 3.1, alle soorten uit de Europese Vogelrichtlijn);
- overige strikt beschermde soorten, waaronder soorten uit de Europese Habitatrichtlijn (artikel 3.5, dit betreffen o.a. vleermuizen);
- nationaal beschermde soorten, waaronder soorten uit de Rode Lijst (artikel 3.10).

Het is volgens de Wnb niet toegestaan om (het leefgebied van) beschermde soorten aan te tasten. Dit is vastgelegd middels verbodsbepalingen: activiteiten die schadelijk zijn voor beschermde dier- en plantsoorten zijn verboden¹.

Vrijstelling binnen provincie Utrecht

Provincies hebben de bevoegdheid om middels een provinciale verordening vrijstelling te verlenen voor nationaal beschermde soorten in het kader van bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke ontwikkeling. In het geval van de provincie Utrecht worden de volgende nationaal beschermde soorten vrijgesteld: bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker en middelste groene kikker, aardmuis, bosmuis, bunzing, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, hermelijn, huisspitsmuis, konijn, ondergrondse woelmuis, ree, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, vos, wezel en woelrat. (bron: Verordening Natuur en Landschap provincie Utrecht 2017, d.d. 30 december 2016)

Voorzorgsmaatregelen

Een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wnb is soms te voorkomen door (voorafgaand aan de werkzaamheden) voorzorgsmaatregelen te treffen. Deze voorzorgsmaatregelen zijn gericht op het behoud van de functionaliteit van de groeiplaats van flora en de voortplanting- en/of vaste rust- en verblijfplaats van fauna. Daarnaast voorkomen de voorzorgsmaatregelen de negatieve gevolgen van een activiteit op individuen (o.a. doding en verwonding).

Ontheffingsplicht

Een ontheffingsplicht (artikel 3.3, 3.8 en 3.10 uit de Wnb) is van toepassing als een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wnb niet kan worden voorkomen door het nemen van voorzorgsmaatregelen.

¹ In artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet natuurbescherming wordt meerdere malen gesproken over het verbod tot **opzettelijke** handelingen (o.a. opzettelijke doding, verstoring en vernieling). Binnen de Wet natuurbescherming omvat de term 'opzettelijk' tevens voorwaardelijk opzet, waardoor (evenals onder de voormalige Flora- en faunawet) een groot aantal handelingen onder de verbodsbepalingen vallen. In verband met de leesbaarheid wordt de term 'opzettelijk' in voorliggende rapportage niet meer aangehaald. Uiteraard wordt dit (in de situaties waarvoor dit van toepassing is) wel bedoeld.

Het is mogelijk om met een goed onderbouwd projectplan een ontheffing aan te vragen bij de desbetreffende provincie (in deze de provincie Utrecht). De provincie (het bevoegd gezag) toetst de aanvraag vervolgens aan drie criteria:

- Dient het planvoornemen in één van de in de wet genoemde belangen (bijv. in het belang van de instandhouding van natuurlijke habitats)?
- Is er een 'andere bevredigende oplossing' mogelijk?
- Doet de ontheffing afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort?

1.2.2 Gebiedenbescherming

Via de Wnb is tevens de bescherming van gebieden vastgelegd. De gebiedenbescherming houdt samengevat in dat een ingreep geen significant negatieve effecten op kwalificerende habitats en/of soorten van Natura 2000-gebieden mag hebben. Indien significant negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten, is een vergunningaanvraag noodzakelijk.

Naast plannen in of nabij Natura 2000-gebieden, kunnen ook plannen op grotere afstand van Natura 2000-gebieden significant negatieve effecten op kwalificerende habitats en/of soorten tot gevolg hebben:

- Bij plannen op relatief grote afstand van Natura 2000-gebieden kunnen nadelige effecten optreden door toename van stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitats binnen Natura 2000-gebieden. Een toename van 0,05 mol/ha/jr is meldings- of vergunningplichtig.
- Plannen kunnen een negatief effect hebben op (leefgebied van) kwalificerende soorten buiten een Natura 2000-gebied, waardoor nadelige effecten optreden op de doelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied. Dit kan het geval zijn wanneer het foerageergebied van een kwalificerende soort van een Natura 2000-gebied binnen het plangebied ligt. Effecten op het foerageergebied kunnen leiden tot afname van aantallen binnen het Natura 2000-gebied (bijvoorbeeld bij bruine kiekendief, kleine zwanen, ganzen).

1.2.3 Houtopstanden

Volgens artikel 4.2 Wnb is het verboden een houtopstand buiten de bebouwde kom geheel of gedeeltelijk te vellen zonder melding bij het bevoegd gezag. Bovendien geldt een herplantplicht. Een houtopstand bestaat uit 10 are of meer of is een rijbeplanting van meer dan 20 rijen en moet aan een aantal voorwaarden voldoen. Voor een aantal gevallen geldt een uitzondering, bijvoorbeeld voor houtopstanden op erven, fruitbomen voor productie of grienden en hakhout (zie voor de volledige lijst art. 4.1 van de Wnb).

Voor houtopstanden binnen de bebouwde kom is de Wnb niet van toepassing, maar geldt het beleid van de gemeente waarbinnen de projectlocatie gelegen is.

Voor dit project is toetsing aan het onderdeel Houtopstanden niet van toepassing, aangezien binnen het plangebied geen bomen aanwezig zijn.

1.3 Overige gebiedenbescherming

Binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen was dit de EHS) geldt het 'Nee, tenzij'-beschermingsregime. Significante aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN (per saldo) is niet toegestaan, tenzij sprake is van een groot openbaar belang en er geen alternatieven zijn. De wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN zijn onder andere bodemkenmerken, landschappelijke waarden en natuurwaarden. Eventuele schade moet worden gemitigeerd, of (indien mitigatie niet mogelijk is) worden gecompenseerd.

1.4 Doel

De quickscan is een verkennende toets om na te gaan of door uitvoering van de voorgenomen plannen mogelijk overtreding van de Wnb optreedt. Het doel van de quickscan is geformuleerd in enkele onderzoeksvragen:

Onderzoeksvragen t.a.v. soortenbescherming:

- S1. Welke Wnb-beschermde soorten maken (mogelijk) gebruik van de planlocatie?
- S2. Wat zijn de effecten van de voorgenomen werkzaamheden op deze beschermde soorten?
- S3. Is aanvullend ecologisch onderzoek naar één of meerdere soorten noodzakelijk²?
- S4. Welke voorzorgsmaatregelen dienen te worden uitgevoerd om negatieve effecten op beschermde soorten te voorkomen?
- S5. Is het noodzakelijk om voor de voorgenomen werkzaamheden een ontheffing van de Wnb aan te vragen?

Onderzoeksvragen t.a.v. gebiedenbescherming:

- G1. Ligt het plangebied in of nabij een Natura 2000-gebied of binnen het NNN?
- G2. Kunnen negatieve effecten op beschermde gebieden bij voorbaat worden uitgesloten?
- G3. Is een toetsing aan de gebiedenbescherming (voortoets, verslechteringstoets, passende beoordeling en/of Nee, tenzij-toets) noodzakelijk?

1.5 Kwaliteitsborging

De quickscan is uitgevoerd door een ervaren ecooloog van ATKB. De ecooloog voldoet aan de definitie die Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) hanteert van een ter zake kundige voor het opstellen van toetsingen aan de Wnb. Daarnaast is ATKB aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus (NGB); een brancheorganisatie voor groene adviesbureaus.

1.6 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is een beschrijving van het plangebied weergegeven en de uit te voeren werkzaamheden zijn hier benoemd. In hoofdstuk 3 wordt de methode beschreven, waarop een quickscan wordt uitgevoerd. Hoofdstuk 4 gaat in op de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten. In hoofdstuk 5 worden globaal de effecten bepaald van het plan op de soorten die (mogelijk) gebruik maken van het plangebied. Hier worden ook beknopt maatregelen voorgesteld om zorgvuldig te handelen ten aanzien van beschermde soorten. In hoofdstuk 6 wordt kort beargumenteerd of een toetsing aan de gebiedenbescherming noodzakelijk is. In hoofdstuk 7 worden (middels beantwoording van de onderzoeksvragen uit paragraaf 1.3) de conclusies en aanbevelingen uit voorliggend rapport op een rij gezet.

² In sommige gevallen kan de aanwezigheid van beschermde soorten op basis van een quickscan niet worden uitgesloten. Dit aangezien sommige beschermde soorten met een eenmalig veldbezoek lastig zijn waar te nemen of enkel in een bepaalde periode van het jaar waarneembaar zijn. Als met de quickscan de aanwezigheid van deze soorten niet valt uit te sluiten, kan een aanvullend ecologisch onderzoek noodzakelijk zijn.

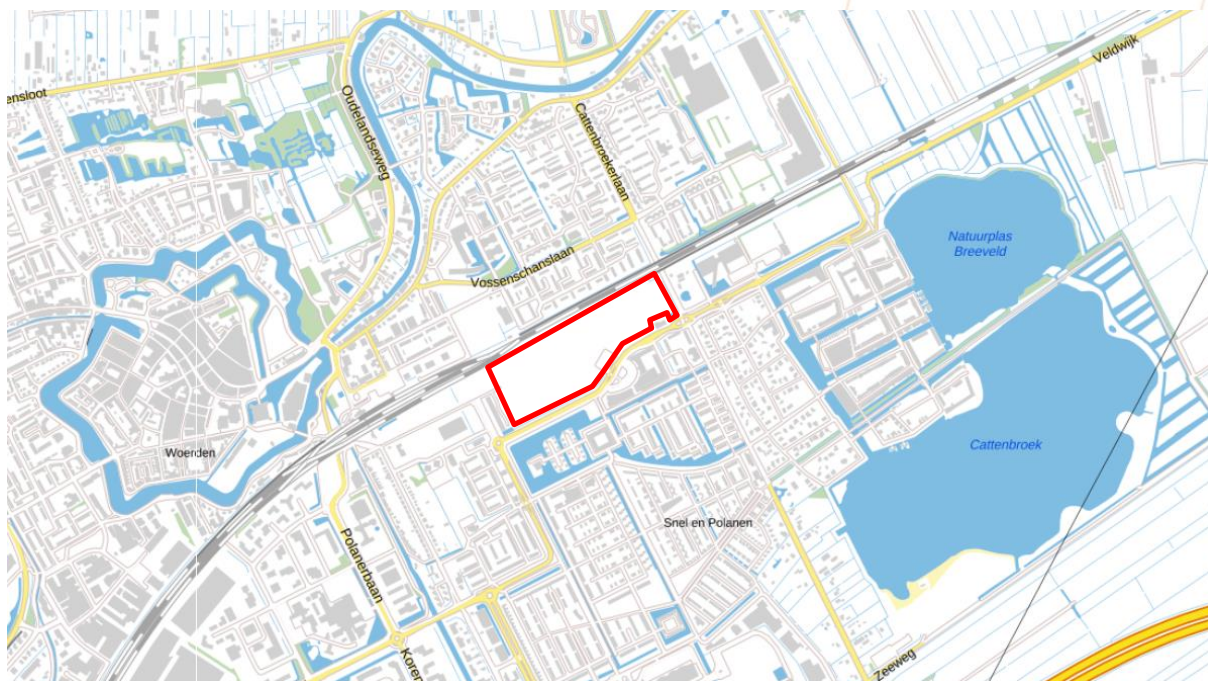
2 HUIDIGE EN TOEKOMSTIGE SITUATIE

2.1 Beschrijving huidige situatie

Het plangebied bevindt zich in de bebouwde kom van de gemeente Woerden, aan de zuidzijde van het spoor (zie figuur 2-1). Het plangebied bestaat uit zand met enkele zanddepots met steile kanten. Er zijn enkele groenstructuren aanwezig binnen het plangebied; deze bestaan uit lage begroeiing, overblijfsels van een tuin met enkele struiken en de groenstrook parallel aan het spoor. Verder bestaat de westelijke zijde van het plangebied uit grasland wat begraaasd wordt door schapen.

Het plangebied is aan de zuidzijde en noordzijde bijna geheel begrensd door een brede watergang. Deze watergangen hebben een matig steile oever en bevatten een kleine hoeveelheid onderwatervegetatie. Binnen het plangebied scheidt een smalle watergang het grasland met schapen en de opgebrachte grond ten oosten hiervan. De smalle watergang heeft een matig steil talud, is recent geprofileerd en bevat enkele plukken onderwatervegetatie. Binnen het plangebied blijven na regenval natte laagtes staan; tijdens het veldbezoek was op het westelijk terreindeel sprake van een natte laagte.

Binnen het plangebied zijn geen bomen, lijnvormige elementen, verlichting en bebouwing aanwezig. Op het zandbed binnen het plangebied zijn stapels met Stelconplaten aanwezig; deze stapels bevatten veel spleten.

Figuur 2-1. Globale ligging plangebied (rood omlijnd).

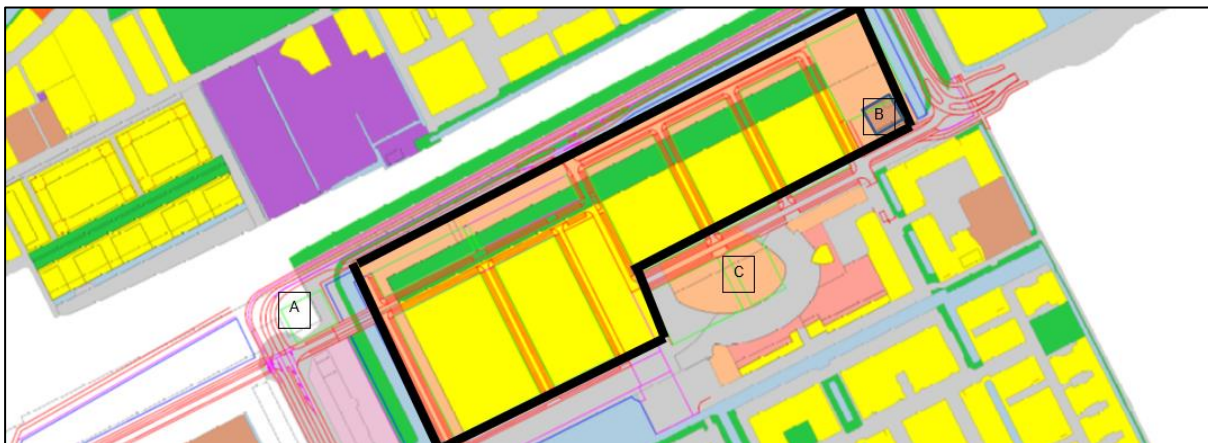
De foto's in figuur 2-2 geven een impressie van het plangebied.

Figuur 2-2. Impressie plangebied (situatie 6 maart 2019).

2.2 Werkzaamheden en toekomstige situatie

De werkzaamheden bestaan uit het aanbrengen van een zandbed (voorbelasting), het ontgraven van het plangebied en bouwrijp maken met REPAC en Stelconplaten. In de toekomst is woningbouw voorzien binnen het plangebied (zie figuur 2-3). De precieze plannen ten aanzien van de locatie Snellerpoort worden nader uitgewerkt in een nieuw bestemmingsplan.

Figuur 2-3. Toekomstvisie plangebied (zwart omlijnd). Binnen de gele gebieden geldt een uitwerkingsplicht voor woningbouw. Locatie B (het bestaande kerkelijk centrum) maakt geen onderdeel uit van het plangebied.

3 METHODE

3.1 Opzet onderzoek

Een quickscan Wet natuurbescherming is een eenmalige beoordeling van het plangebied, waarin globaal wordt gekeken naar aanwezige en te verwachten (beschermde) soorten. Hiertoe worden een literatuur- en veldonderzoek uitgevoerd. Een quickscan wordt kort en bondig gerapporteerd.

Er wordt tijdens de quickscan een volledige beoordeling van het plangebied als leefgebied voor beschermde soorten uitgevoerd. Een quickscan is echter geen volledig ecologisch onderzoek naar alle mogelijk voorkomende soorten, in de daarvoor geschikte perioden van het jaar. Hierdoor is een quickscan vaak niet voldoende als onderbouwing van een eventuele aanvraag voor een ontheffing op de Wet natuurbescherming. Indien uit de quickscan echter blijkt dat geen noodzaak bestaat tot nader onderzoek of een ontheffing, is een quickscan een afdoende ecologische onderbouwing voor het bevoegd gezag. Dit geldt ook als de quickscan onderdeel vormt van de ruimtelijke onderbouwing van een bestemmingsplan.

De bevindingen uit de quickscan Wet natuurbescherming zijn in de regel 5 jaar geldig, tenzij het gebied in de tussentijd dermate is gewijzigd dat er ander biotoop is ontstaan. Een (nader) onderzoek naar beschermde soorten uit de Habitatrichtlijn is 3 jaar geldig.

3.2 Literatuuronderzoek

Het literatuuronderzoek heeft tot doel een beeld te krijgen van (eventueel) aanwezige Wnb-beschermde soorten in (de omgeving van) het plangebied.

Voor het literatuuronderzoek is een straal van 2 kilometer als zoekgebied rondom het plangebied gebruikt.

Voor het literatuuronderzoek is gebruik gemaakt van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF); dit is de meest complete databank in Nederland met verspreidingsinformatie van flora en fauna. De NDFF is geraadpleegd op 5 maart 2019. Aangezien ook de NDFF niet volledig is, is tevens gebruik gemaakt van eigen soort- en gebiedskennis (expert judgement).

3.3 Veldonderzoek

Het veldonderzoek heeft tot doel te bepalen of de beschermde soorten die in de omgeving van het plangebied (kunnen) voorkomen (deze volgen uit het literatuuronderzoek) tevens in het plangebied (kunnen) voorkomen.

Op 6 maart 2019 is het veldbezoek uitgevoerd; hierbij was sprake van bewolkte en regenachtige weersomstandigheden. Tijdens het veldbezoek is gekeken naar de geschiktheid van het plangebied als groeiplaats/verblijfplaats voor (in de omgeving aanwezige) beschermde soorten. Tevens is tijdens het veldbezoek gelet op de aanwezigheid van beschermde soorten en sporen hiervan (zoals uitwerpselen, pootafdrukken, vraatsporen en aanwezige (oude) nesten / verblijfplaatsen).

De bepaling van de geschiktheid van het plangebied voor beschermde soorten is op onderstaande manier uitgevoerd:

Flora

Het plangebied wordt beoordeeld op geschiktheid als habitat voor beschermde plantensoorten. Tevens wordt gelet op eventuele groeiplaatsen van beschermde plantensoorten (deze zijn echter niet jaarrond zichtbaar).

Broedvogels met jaarrond beschermde nesten (cat.1 t/m 4)

De nesten van vogelsoorten binnen categorie 1 t/m 4 zijn jaarrond beschermd. Dit geldt ook voor de directe omgeving die nodig is om de jongen succesvol groot te brengen (rust- en foerageergebied).

Jaarrond beschermde nesten kunnen aanwezig zijn in bomen (bijv. roofvogelhorsten) of gebouwen (bijv. gierzwaluw en huismus). Tijdens het veldbezoek bepalen we of in het plangebied vaste nesten aanwezig (kunnen) zijn. Daarnaast wordt gezocht naar sporen van jaarrond beschermde nesten, bijvoorbeeld braakballen van uilen en roofvogels, uitwerpselen op de grond/muren en territoriale aanwezigheid van vogels met jaarrond beschermde nesten. Tenslotte wordt beoordeeld of het plangebied mogelijk essentieel rust- en foerageergebied voor vogels van categorie 1 t/m 4 vormt.

Broedvogels met niet jaarrond beschermde nesten, inventarisatie gewenst (cat. 5)

Vogels met niet-jaarrond beschermde nesten (categorie 5-broedvogels) betreffen broedvogels die in principe niet jaarrond beschermd zijn, maar waarvan het ministerie van EZ wel een inventarisatie verlangt. Deze soorten zijn enkel jaarrond beschermd als de ecologische omstandigheden dit rechtvaardigen, oftewel als verwacht wordt dat uitvoering van de plannen grote nadelige effecten zouden kunnen hebben op de lokale populatie van een soort.

Tijdens het veldbezoek wordt bepaald of in het plangebied nesten van categorie 5 aanwezig (kunnen) zijn. Daarnaast zoeken we ook naar sporen van deze nesten, bijvoorbeeld braakballen, uitwerpselen op de grond of muren, territoriale aanwezigheid van vogels met jaarrond beschermde nesten.

Algemene broedvogels

Nesten van algemene broedvogels zijn enkel tijdens het broedseizoen beschermd.

Tijdens het veldbezoek wordt bepaald of binnen het plangebied broedgelegenheid is voor algemene broedvogels zoals winterkoning, heggenmus en vink. Tevens letten we op aanwijzingen voor broedgevallen, zoals territoriale en/of zingende vogels, oude nesten en uitwerpselen.

Vleermuizen

Van alle van nature in Nederland voorkomende vleermuizen worden zowel de verblijfplaatsen, essentiële vliegroutes en essentiële foerageerroutes beschermd.

Voor vleermuizen wordt bepaald of gebouwen en/of bomen in het plangebied geschikt (kunnen) zijn als vleermuisverblijfplaats:

- Gebouwbewonende vleermuizen (o.a. gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en meervleermuis) gebruiken vaak spouwruimten als verblijfplaats, welke zij bijvoorbeeld via een open stootvoeg of via kieren in de buitenmuur kunnen bereiken. Ook gebruiken ze regelmatig ruimtes achter daklijsten of betimmeringen als verblijfplaats. De geschiktheid van gebouwen wordt beoordeeld op basis van de aanwezigheid van dergelijke structuren.
- Boombewonende vleermuizen (o.a. ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en watervleermuis) verblijven in holtes, spleten of onder loshangend schors van bomen. Eventueel aanwezige bomen worden met een verrekijker vanaf de grond beoordeeld op aanwezigheid van dergelijke kenmerken.

Tevens wordt tijdens het veldonderzoek bepaald of sprake is van lijnvormige landschapsstructuren die van belang kunnen zijn als vliegroute. Hierbij wordt bepaald of sprake is van doorgaande watergangen en aaneengesloten bomenrijen. Tevens wordt (om de essentie van de vliegroute te bepalen) gelet op vergelijkbare structuren in de directe omgeving van het plangebied die als alternatief kunnen fungeren. Tenslotte wordt bepaald of sprake is van landschapsstructuren (bijvoorbeeld opgaand groen) die van belang kunnen zijn als foerageergebied. Om de essentie van het foerageergebied te bepalen, wordt tijdens het veldbezoek gelet op vergelijkbare structuren in de directe omgeving van het plangebied die als alternatief kunnen fungeren.

Grondgebonden zoogdieren

Het gebied wordt beoordeeld op geschiktheid als leefgebied voor beschermde grondgebonden zoogdieren (o.a. eekhoorn, das, kleine marterachtigen), waarbij wordt gelet op sporen, zoals uitwerpselen, pootafdrukken, vraatsporen, wissels, looppaadjes) en aanwezige (oude) nesten / verblijfplaatsen. Tevens worden eventuele zichtwaarnemingen genoteerd.

Amfibieën

Tijdens het veldbezoek wordt bepaald of het plangebied geschikt voortplantingshabitat, zomerhabitat en/of overwinteringsplekken voor beschermde amfibieën biedt. Bij aanwezigheid van een potentieel geschikt voortplantingswater voor beschermde soorten, wordt het water steekproefsgewijs met een (RAVON-)schepnet bemonsterd. Bij aanwezigheid van potentieel geschikt landhabitat wordt direct (steekproefsgewijs) gecontroleerd op de mogelijke aanwezigheid van beschermde amfibieën tussen de vegetatie en op donkere, vochtige plekken (onder stukken hout e.d.).

Reptielen

Tijdens het veldbezoek wordt gelet op de mogelijke aanwezigheid van geschikt habitat voor reptielen, zoals zanderige, structuurrijke plekken en schuilmogelijkheden. Indien sprake is van geschikt habitat wordt (bij uitvoering van het veldbezoek in de geschikte periode) direct (steekproefsgewijs) gecontroleerd op eventueel aanwezige individuen (onder takkenhopen e.d.).

Vissen

Tijdens het veldbezoek wordt bepaald of oppervlaktewater (indien aanwezig) geschikt is voor beschermde vissoorten. Hierbij wordt gelet op o.a. bodemsubstraat, helderheid, voedselrijkdom en de aanwezigheid van onderwater- en oeervegetatie. Bij ogenschijnlijke geschiktheid van de watergang voor beschermde soorten, wordt het water steekproefsgewijs met een (RAVON-)schepnet bemonsterd.

Vlinders, libellen en overige ongewervelden

Tijdens het veldbezoek wordt bepaald of het plangebied geschikt is als habitat voor beschermde soorten vlinders, libellen en overige ongewervelden (o.a. kevers en tweekleppigen). Hierbij wordt o.a. gelet op de aanwezigheid van waardplanten (voor vlinders), water met geschikte ei-afzetplaatsen (voor libellen) en helder water met een rijke waterbepanting (voor platte schijfhoren). Tijdens het veldbezoek wordt direct gelet op aanwijzingen van gebruik van het plangebied door beschermde ongewervelden (o.a. poppen, vervellingshuidjes, larven, nimfen). Bij aanwezigheid van potentieel geschikte watergang/poel (voor beschermde libellen, waterkevers en platte schijfhoren) wordt het water steekproefsgewijs met een (RAVON-)schepnet bemonsterd.

4 RESULTATEN LITERATUUR- EN VELDONDERZOEK

4.1 Flora

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat in de omgeving van het plangebied de beschermde grote bosaardbei voorkomt. Overige beschermde flora zijn in de omgeving van het plangebied niet bekend.

Uit het veldonderzoek blijkt dat het plangebied door het ontbreken van een bosachtig klimaat, het plangebied ongeschikt is voor de grote bosaardbei.

4.2 Broedvogels met jaarrond beschermde nesten (cat.1 t/m 4)

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat in de omgeving van het plangebied de volgende broedvogels met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 t/m 4 broedvogels) voorkomen: huismus, gierzwaluw, buizerd, ooievaar, ransuil en roek.

Uit het veldonderzoek blijkt dat het plangebied door het ontbreken van bebouwing, grote nesten op palen of gebouwen en bomen met grote nesten ongeschikt is voor broedvogels met jaarrond-beschermde nesten.

4.3 Broedvogels met niet jaarrond beschermde nesten, inventarisatie gewenst (cat. 5)

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat in de omgeving van het plangebied de volgende broedvogels met niet-jaarrond beschermde nesten (categorie 5-broedvogels) voor (kunnen) komen: blauwe reiger, boerenzwaluw, boomklever, bosuil, huiszwaluw, ijsvogel, groene specht, spreeuw, oeverzwaluw, koolmees, pimpelmees, ekster, zwarte kraai, torenvalk, tapuit en zwarte roodstaart.

Uit het veldonderzoek blijkt dat het plangebied door de aanwezigheid van een zanddepot met steile kanten geschikt is als broedplaats voor de oeverzwaluw. De stapels Stelconplaten zijn geschikt als broedplaats voor zwarte roodstaart. Overige soorten met niet-jaarrond beschermde nesten worden door het ontbreken van bomen met holtes/nesten en bebouwing met holtes niet binnen het plangebied verwacht.

4.4 Algemene broedvogels

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat in de omgeving van het plangebied diverse algemene broedvogels voor (kunnen) komen, waaronder blauwborst, fitis, heggenmus, kievit, putter, scholekster, staartmeeuw, tjiftjaf en wilde eend.

Tijdens het veldbezoek zijn de volgende soorten waargenomen: kauw, holenduif, witte kwikstaart, scholekster, wilde eend en heggenmus. Uit het veldonderzoek blijkt dat het plangebied door de aanwezige structuren geschikt is voor algemene broedvogels. Het braamstruweel is geschikt voor soorten als de heggenmus en tjiftjaf. Het verruige grasland is geschikt voor graspieper. Het open terrein en grasland is geschikt als broedplaats voor kievit, kleine plevier en scholekster. De witte kwikstaarten waren ten tijde van het veldbezoek actief bij de stapels Stelconplaten, deze stapels vormen een potentiële broedplaats voor de witte kwikstaart. De oevers van de watergangen zijn geschikt als broedplaats voor wilde eend, waterhoen en meerkoet.

4.5 Vleermuizen

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat in de omgeving van het plangebied diverse vleermuizen voorkomen, namelijk de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, watervleermuis en gewone/grijze grootoorvleermuis.

Uit het veldonderzoek blijkt dat het plangebied door het ontbreken van bebouwing en bomen met holten ongeschikt is als verblijfplaats voor vleermuizen. Door het ontbreken van lijnvormige elementen is het daarnaast ongeschikt als vliegroute voor vleermuizen.

Door de aanwezigheid van groen en water is wel sprake van foerageergebied, het betreft echter niet essentieel foerageergebied, omdat na de ingreep voldoende foerageergebied overblijft in de vorm van omliggende tuinen, parken en openbaar groen. Verder zijn te weinig groenstructuren aanwezig zijn binnen het plangebied om als goed functionerend foerageergebied te dienen.

Figuur 4-1: De omgeving biedt t.o.v. het plangebied (groen omlijnd) voldoende alternatief foerageergebied in de vorm van tuinen, parken en gemeentelijk groen (rood gearceerd). (bron ondergrond: pdokviewer.pdok.nl)

4.6 Grondgebonden zoogdieren

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat in de omgeving van het plangebied geen beschermde grondgebonden zoogdieren bekend zijn. Uit het veldonderzoek blijkt dat het plangebied door het ontbreken van bomen en omliggende bebouwing ongeschikt is voor beschermde grondgebonden zoogdieren. Daarnaast is het plangebied door de ligging in sterk bebouwd gebied lastig bereikbaar voor beschermde soorten.

4.7 Amfibieën

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat in de omgeving van het plangebied de beschermde rugstreeppad en heikikker bekend zijn. Overige beschermde amfibieën zijn in de omgeving van het plangebied niet bekend.

Uit het veldonderzoek blijkt dat het plangebied door de aanwezigheid van water (watergangen en plassen) en vergraafbare grond geschikt is als voorplantingsbiotoop en winterverblijfplaats van rugstreeppad. In 2018 zijn binnen het plangebied reeds enkele waarnemingen gedaan van de rugstreeppad, waaruit blijkt dat het plangebied in gebruik is bij deze soort (ATKB-rapport 20171178/rap04, d.d. 6 september 2018 – figuur 3-1).

Het plangebied is ongeschikt voor de heikikker. Reden hiervoor is dat het plangebied overwegend uit kaal zand en kort grasland bestaat, terwijl de heikikker veelal in wat ruigere en vochtigere terreinen voorkomt (zoals heide, laagveen en half natuurlijk grasland). Daarnaast is het plangebied door de ligging in sterk bebouwd gebied onbereikbaar voor de (buiten de bebouwde kom van Woerden voorkomende) heikikker.

4.8 Reptielen

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat in de omgeving van het plangebied geen beschermde reptielen bekend zijn. Uit het veldonderzoek blijkt daarnaast dat het plangebied door het ontbreken van dood hout en andere beschuttingsmogelijkheden ongeschikt is als leefgebied voor beschermde reptielen. Door de ligging in de bebouwde kom is het plangebied tevens moeilijk bereikbaar voor beschermde reptielen.

4.9 Vissen

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat in de omgeving van het plangebied geen beschermde vissen bekend zijn. Uit het veldonderzoek blijkt daarnaast dat de watergangen door het ontbreken van een stroming, een dikke sliblaag of rijke onderwatervegetatie ongeschikt zijn voor beschermde vissen. Wel kunnen enkele algemene vissen zoals tiendoornige stekelbaars gebruik maken van de watergang(en); hiervoor geldt de zorgplicht.

4.10 Vlinders, libellen en overige ongewervelden

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat in de omgeving van het plangebied de beschermde sierlijke witsnuitlibel en platte schijfhoorn (een zoetwaterslak) voorkomen.

Uit het veldonderzoek blijkt dat de watergang(en) ongeschikt zijn voor beschermde ongewervelden door beschaduwing van het overhangende braamstruweel bij de watergang aan de grens van het plangebied parallel aan het spoor. Het water is troebel en er zijn geen drijfplanten en weinig onderwatervegetatie aanwezig, waardoor het ongeschikt is als leefgebied voor beschermde ongewervelden.

4.11 Samenvatting resultaten

In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de beschermde soorten die op basis van het literatuur- en veldonderzoek (mogelijk) aanwezig zijn binnen het plangebied.

Tabel 4-1. Mogelijk aanwezige beschermde soorten.

Soortgroep	(Kans op) aanwezigheid beschermde soorten?	
	Ja	Nee
Flora		x
Broedvogels jaarrond beschermd (cat. 1 t/m 4)		x
Broedvogels niet jaarrond, inventarisatie gewenst beschermd (cat. 5)	x	
Algemene broedvogels	x	
Vleermuizen		x
Zoogdieren (grondgebonden)		x
Amfibieën	x (rugstreeppad)	
Reptielen		x
Vissen		x
Vlinders, libellen en overige ongewervelden		x

Bij het planvoornemen dient men rekening te houden met de (potentieel) aanwezige beschermde soorten (tabel 4-1, soorten uit kolom 'ja'). Daarnaast dient men (in het kader van de zorgplicht) tevens rekening te houden met de (binnen de provincie Utrecht) van bescherming vrijgestelde soorten (o.a. tiendoornige stekelbaars).

Doordat reeds duidelijk is dat de beschermde soorten uit de soortgroepen flora, broedvogels met jaarrond beschermde nesten, vleermuizen, grondgebonden zoogdieren, reptielen, vissen en ongewervelden niet aanwezig zijn binnen het plangebied, worden deze in het vervolg van voorliggende rapportage verder niet behandeld.

5 EFFECTENANALYSE EN MAATREGELEN

5.1 Inleiding

De onderstaande effectenanalyse en de beschrijving van de maatregelen richten zich op de verbodsbepalingen ten aanzien van de beschermde soorten (Wnb-artikelen, 3.1, 3.5 en 3.10) die mogelijk hun leefgebied hebben binnen het plangebied en de algemeen geldende zorgplicht voor alle in het wild levende planten en dieren (Wnb-artikel 1.11) die mogelijk binnen het plangebied voorkomen.

In paragrafen 5.2 t/m 5.4 worden per (mogelijk) aanwezige soortgroep (zie paragraaf 4.11) de mogelijke effecten op beschermde soorten en benodigde maatregelen besproken.

In paragraaf 5.4 worden enkele aanvullende maatregelen (ten aanzien van de zorgplicht én het voorkomen van tussentijdse vestiging van beschermde soorten) beschreven.

5.2 Vogels met niet-jaarrond beschermde nesten (categorie 5)

Het plangebied is geschikt voor zwarte roodstaart en oeverzwaluw.

Het plangebied is voor de (mogelijk) aanwezige categorie 5-vogels niet van ecologisch hoog belang, omdat het hooguit om enkele broedparen gaat. Bovendien zijn in de omgeving voldoende alternatieve nestlocaties te vinden in tuinen en bos in omgeving. De te verwachten soorten zijn daarnaast algemeen in Nederland. Als gevolg hiervan zijn de nesten van categorie 5-broedvogels binnen het plangebied niet jaarrond beschermd. Wel zijn nesten van deze broedvogels (net als het geval is voor algemene broedvogels) beschermd tijdens het broedseizoen. De mogelijke effecten en benodigde maatregelen ten aanzien van categorie 5-broedvogels worden derhalve (tezamen met de algemene broedvogels) besproken in paragraaf 5.3.

5.3 Algemene broedvogels

5.3.1 Effecten

Het braamstruweel is geschikt voor soorten als de heggenmus en tijtjaf. Het verruigde grasland is geschikt voor graspieper. Het open terrein en lage grasland is geschikt als broedplaats voor Kievit, kleine plevier en scholekster. De Stelconplaten bieden een potentiële nestplaats aan witte kwikstaarten.

Zonder voldoende voorzorg kunnen nesten van bovengenoemde soorten worden verstoord en/of vernield. De verstoring die als gevolg van de werkzaamheden kan optreden, is niet van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding. Dit aangezien de te verwachten soorten algemeen in Nederland voorkomen en de verstoring slechts van tijdelijke aard is. Verstoring van nesten veroorzaakt derhalve geen overtreding van de Wnb. Door vernieling van nesten wordt de Wnb echter wel overtreden.

5.3.2 Maatregelen

Middels onderstaande voorzorgsmaatregelen kan overtreding van de Wnb (als gevolg van vernieling van vogelnesten) worden voorkomen en kunnen de werkzaamheden doorgang vinden:

- Werkzaamheden buiten het reguliere broedseizoen (15 maart t/m 15 juli) uitvoeren. De kans op een broedgeval is het grootst in de periode 15 maart t/m 15 juli (dit wordt wel gezien als het reguliere broedseizoen). Het is mede afhankelijk van weersomstandigheden of ook buiten deze periode wordt gebroed door vogels. Derhalve dient men voorafgaande aan het werk contact op te nemen met een ecooloog om te bepalen of er kans is op broedgevallen.
- Indien de werkzaamheden in het reguliere broedseizoen uitgevoerd dienen te worden:
 - o voorafgaand aan de werkzaamheden en buiten het broedseizoen het aanwezige zanddepot afvlakken (enkel na afvangst van de beschermde rugstreeppadden) en

struiken en andere beplanting rooien. Voorafgaand aan het rooien dient men contact op te nemen met een ecoloog om te bepalen of er kans is op broedgevallen;

- o als de struiken en andere beplanting niet kunnen worden gerooid buiten het broedseizoen: voorafgaande aan het werk een broedvogelcontrole uitvoeren. Broedgevallen worden tijdens deze controle gemarkeerd en tijdens de werkzaamheden ontzien. Het kan noodzakelijk zijn om gedurende de werkzaamheden periodiek controles uit te voeren op broedgevallen van vogels in plaats van een éénmalige controle. Dit is vooral van toepassing als langdurig werkzaamheden in het reguliere broedseizoen worden uitgevoerd.

5.4 Amfibieën

5.4.1 Effecten

Het plangebied is in gebruik bij de rugstreeppad (ATKB-rapport 20181178/rap04, d.d. 6 september 2018). Als gevolg van de geplande woningbouw wordt het leefgebied van de rugstreeppad vernield en kunnen exemplaren van de rugstreeppad gedood worden (overtreding artikel 3.5 Wnb).

5.4.2 Maatregelen

Er dient een ontheffing op de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd bij de provincie Utrecht. Hierbij wordt voorgesteld om aansluiting te zoeken bij het juridisch traject dat reeds loopt ten aanzien van de werkzaamheden op het terrein aan de westzijde van het huidige plangebied.

Naar aanleiding van de geplande werkzaamheden op het terrein aan de westzijde van het huidige plangebied is reeds een ontheffing bij de provincie Utrecht aangevraagd. Door de provincie Utrecht is in 2018 een Verklaring van Geen Bedenkingen (vvgb) afgegeven (kenmerk: Z-VVGB-RI-2018-250, d.d. 31 juli 2018). Voorwaarde hierbij was dat de (in de vvgb aangehaalde) maatregelen worden toegepast, waaronder het aanbrengen van een compensatiegebied aan de oostzijde van plas Cattenbroek en het (voorafgaande aan de werkzaamheden) afvangen van rugstreeppadden. Voorgesteld wordt om in overleg met de provincie Utrecht te bekijken of een wijziging op de vvgb kan worden aangevraagd, waarbij wordt ingestoken op een uitbreiding van de benodigde compensatie en uitbreiding van de benodigde afvangst.

5.5 Aanvullende maatregelen (t.a.v. zorgplicht en pioniersoorten)

Om een zorgvuldige omgang met alle in het wild levende soorten (zorgplicht) te garanderen, zijn de volgende maatregelen geformuleerd:

- Werken van één kant af om fauna de kans te geven zelfstandig te vluchten;
- Watergangen dempen vanaf de gesloten kant naar open kant om vissen te laten vluchten;
- Enkel bij daglicht werken om verstoring van nacht-actieve soorten (zoals vleermuizen) te voorkomen;

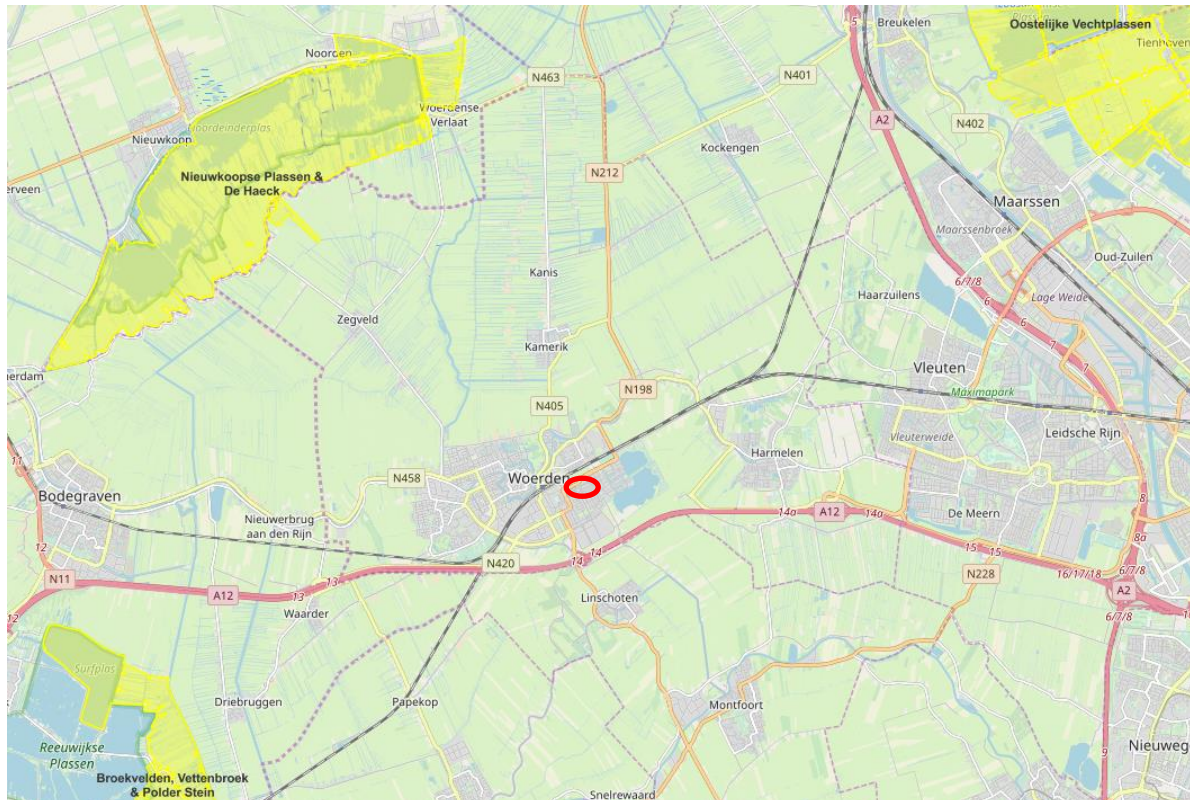
Om tussentijdse vestiging van beschermde (pionier)soorten te voorkomen, zijn nog enkele aanvullende voorzorgsmaatregelen geformuleerd:

- Vorming van grote zandhopen (met steile kanten) voorkomen; dit vormt geschikt landhabitat voor oeverwaluizen;
- Voorkomen dat er ten tijde van de werkzaamheden vogels van pioniersituaties gaan broeden (bijvoorbeeld de kleine plevier en scholekster). Hiertoe dient bij voorkeur buiten het broedseizoen te worden gewerkt (zie tevens paragraaf 5.3). Indien dit niet mogelijk is, dienen (vanaf de start van het broedseizoen) maatregelen te worden genomen om het terrein broedvrij te houden (gebruik van skinetten, linten, dagelijkse activiteit met quad of tractor.).

6 GEBIEDENBESCHERMING

6.1 Natura 2000

Het plangebied ligt niet in of nabij een Natura 2000-gebied (zie figuur 6-1). Aangezien het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied zich op ruime afstand van het plangebied bevindt (circa 8 kilometer afstand), worden geen negatieve verstoringseffecten (door bouw en ingebruikname van de geplande woningen) verwacht. Een voorttoets aan effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden is derhalve niet noodzakelijk.

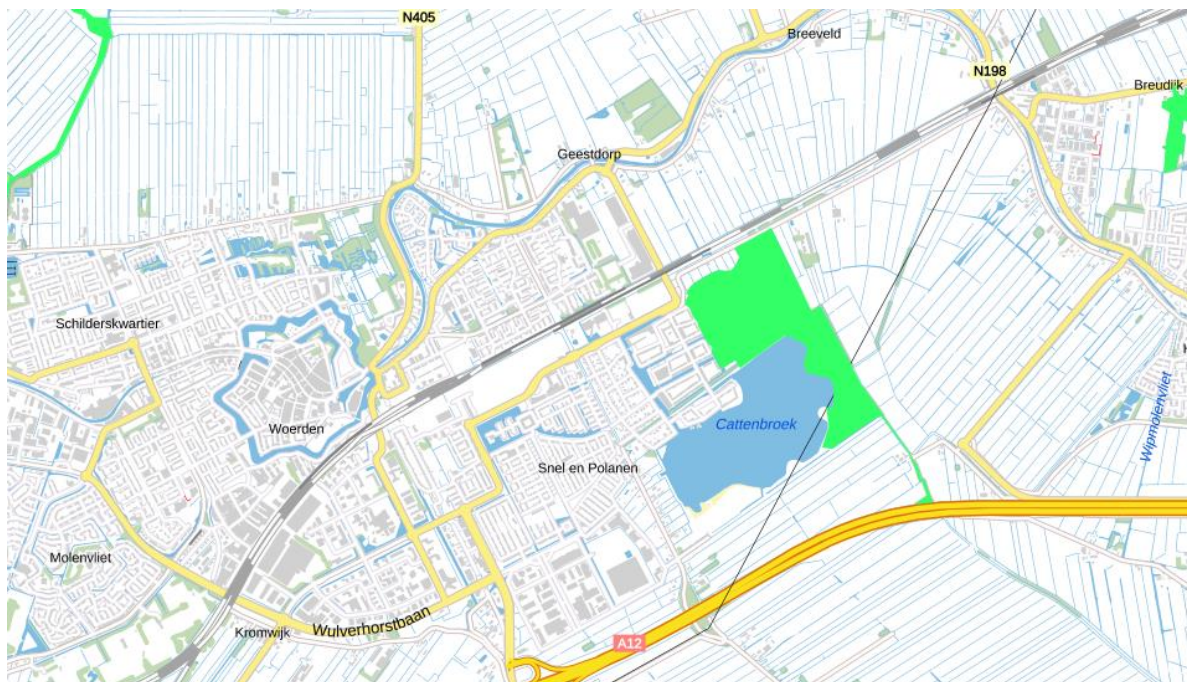

Figuur 6-1. Ligging Natura 2000-gebieden (geel gearceerd) ten opzichte van het plangebied (rood omlijnd). Bron: <https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx>.

Ondanks dat geen verstoringseffecten worden verwacht, is het wel mogelijk dat de toenemende stikstofemissie tot een overschrijding van de drempel- of grenswaarden van stikstofgevoelige natuurwaarden leidt. Middels een AERIUS-berekening dienen eventuele stikstofeffecten op stikstofgevoelige habitats en/of soorten in Natura 2000-gebieden te worden onderzocht.

6.2 Planologische gebiedenbescherming

Het plangebied is niet binnen het NNN gelegen (zie figuur 6-2). Het plangebied ligt niet in het NNN en valt ook niet onder gebieden die zijn aangewezen als belangrijk weidevogelgebied. Direct negatieve effecten kunnen worden uitgesloten. Aangezien de voorgenomen ontwikkeling daarnaast kleinschalig is en op enige afstand (circa 1000 meter) van beschermde natuurgebieden plaatsvindt worden tevens geen negatieve effecten als gevolg van externe werking (middels visuele verstoring en verstoring door productie van geluid, trilling en licht) verwacht.

Figuur 6-2. Ligging plangebied (rood omlijnd) ten opzichte van onderdelen van het NNN (groen gearceerd). Bron: <https://webkaart.provincie-utrecht.nl/viewer/app/Webkaart?bookmark=306d710255e14dcd8d5ecb612aca5211>.

7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

7.1 Soortenbescherming

Op basis van de uitgevoerde quickscan kunnen de onderzoeksvragen t.a.v. soortenbescherming worden beantwoord:

S1. Welke Wnb-beschermde soorten maken (mogelijk) gebruik van de planlocatie?

Algemene broedvogels, broedvogels met niet-jaarrond beschermde nesten (cat. 5) en rugstreepad.

S2. Wat zijn de effecten van de voorgenomen werkzaamheden op deze beschermde soorten?

- Vernieling van nesten van cat. 5-vogels en algemene broedvogels;
- Vernieling van leefgebied en doding van exemplaren van de rugstreepad.

S3. Is aanvullend ecologisch onderzoek naar één of meerdere soorten noodzakelijk?

Nee, een aanvullend ecologisch onderzoek naar de rugstreepad is reeds uitgevoerd. De effecten op broedvogels kunnen daarnaast eenvoudig worden voorkomen door voorzorgsmaatregelen (zie S4).

S4. Welke voorzorgsmaatregelen/vervolgstappen dienen te worden uitgevoerd om negatieve effecten op beschermde soorten te voorkomen?

Tabel 7-1. Overzicht benodigde voorzorgsmaatregelen/vervolgstappen.

(Mogelijk) aanwezige soort(groepen)	Benodigde voorzorgsmaatregelen / vervolgstappen t.a.v. soorten met aanvullend beschermingsregime (art. 3.1, 3.5 en 3.10)
Vogels	- Werken buiten het broedseizoen (half maart t/m half juli). Men dient voorafgaande aan het werk (ook buiten het regulieren broedseizoen) echter altijd contact op te nemen met een ecooloog om te bepalen of er kans is op broedgevallen; - Of: - Indien bovenstaande maatregelen niet mogelijk zijn: voorafgaande aan het werk een broedvogelcontrole uitvoeren.
Rugstreepad	Zie S5.
Aanvullende voorzorgsmaatregelen (t.a.v. zorgplicht en pioniersoorten)	
- Werken van één kant af om fauna de kans te geven zelfstandig te vluchten; - Watergangen dempen vanaf de gesloten kant naar open kant om vissen te laten vluchten; - Enkel bij daglicht werken om verstoring van nacht-actieve soorten (zoals vleermuizen) te voorkomen; - Vorming van grote zandhopen (met steile kanten) voorkomen; dit vormt geschikt landhabitat voor oeverwaluizen; - Voorkomen dat er ten tijde van de werkzaamheden vogels van pioniersituaties gaan broeden (bijvoorbeeld de kleine plevier en scholekster): buiten het broedseizoen werken of broedvogelwerende maatregelen nemen.	

S5. Is het noodzakelijk om voor de voorgenomen werkzaamheden een ontheffing van de Wnb aan te vragen?

Ja. Geadviseerd wordt echter om met de provincie Utrecht te bespreken of het mogelijk is om aansluiting te zoeken bij de reeds afgegeven vvgb (en hierbij behorende mitigerende en compenserende maatregelen) voor de werkzaamheden op het aangrenzende terrein.

7.2 Gebiedenbescherming

Op basis van de uitgevoerde quickscan kunnen de onderzoeksvragen t.a.v. gebiedenbescherming worden beantwoord:

G1. Ligt het plangebied in of nabij een Natura 2000-gebied, binnen het NNN of binnen een belangrijk weidevogelgebied?

Nee.

G2. Kunnen negatieve effecten op beschermde gebieden bij voorbaat worden uitgesloten?

Niet geheel; er kan sprake zijn van negatieve effecten als gevolg van een toenemende stikstofemissie.

G3. Is een toetsing aan de gebiedenbescherming noodzakelijk?

Ja, er is een AERIUS-berekening (om effecten van een toenemende stikstofemissie te onderzoeken) nodig. Een voortoets of Nee, tenzij-toets zijn daarentegen niet nodig.

